

ФОРМУВАННЯ І ОХОРОНА АГРОЛАНДШАФТІВ – ГОЛОВНА УМОВА СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Отто О.В., здобувач вищої освіти
Іскакова О.Ш., канд.с.-г. наук
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасні агроландшафти України характеризуються незначним біотичним різноманіттям. Це зумовлюється високим ступенем їхньої розораності (в окремих регіонах навіть 80-90%), деградацією ґрунтового покриву, а також через розвиток ерозійних процесів, підкислення, дегуміфікацію, підтоплення, забруднення радіонуклідами й важкими металами, іншими негативними явищами.

Використання земельних ресурсів в Україні не відповідає вимогам належного раціонального природокористування. Зокрема, порушилося екологічно допустиме співвідношення між площами ріллі, природних угідь та лісових й водних ресурсів. А особливо небезпечних масштабів набуває ерозія ґрунтів. Ерозія й дефляція руйнують не тільки ґрунт, а і загалом природне середовище. Це стало національним лихом України. Високий рівень шкідливих викидів, забруднення морів і річок, а також необґрунтовані розміри розораності територій, технократний детермінізм й екологічний волюнтаризм в процесі розвитку та розміщення продуктивних сил, і окрім того, недостатнє фінансування природоохоронних заходів значно ускладнюють екологічну ситуацію у державі.

Для того, щоб створити сталі й збалансовані агроландшафти з високою біологічною продуктивністю необхідно знизити темпи ерозії, а це можливо шляхом впорядкування структури агроландшафтів. Зараз накопичено значний обсяг наукових розробок стосовно ландшафтних, екологічних та агротехнологічних систем, але тільки відносно невелика частина даних розробок реалізується на практиці. У сучасних умовах все це вирішується оптимізацією складу й науково-обґрунтованим співвідношенням угідь, лісових, лучних, болотних, рекреаційних зон та водних екосистем, та у вилученні зі складу ріллі деградованих й малопродуктивних земель.

Обґрунтована організація території являється основою її перетворення, загалом зміни властивостей ландшафту з метою надання йому нових функцій у кінцевому підсумку має сприяти раціональному й ефективному використанню землі та її охороні. Оптимальне використання ландшафту повинно забезпечити ефективне виконання визначених функцій із збереженням властивості ландшафту як цілісної системи.

Нові принципи земельних відносин й створення рівноправних форм господарювання на землі, а також велика різноманітність природних, економічних та соціальних умов різних регіонів нашої держави викликають необхідність розробки основ й методів територіального устрою

агроландшафтів.

Концепцією збалансованого (сталого) розвитку агроєкосистем у Україні до 2025 року передбачається запровадити моделювання агроєкосистем на основі інформації про стан систем землекористування, використання екологічнобезпечних технологій ведення сільськогосподарського виробництва.

Відповідно до концепції екологічного нормування в землекористуванні екологічні нормативи необхідно розробляти диференційовано за ґрунтово-кліматичними та господарськими умовами й окремо для земель сільськогосподарського й несільськогосподарського призначення.